

Dansk Psykolog Forenings høringssvar til "Forslag til Lov om ændring af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og forskellige andre love samt ophævelse af lov om psykologer m.v. (Sundhedsfaglig autorisation af psykologer) lovforslag

Resumé

Dette lovforslag er den største ændring af psykologernes autorisations- og tilsynsordning i de seneste 30 år. Lovforslaget har stor betydning for såvel psykologerne som samfundets muligheder for at få gavn af det, som psykologstanden bidrager med på vigtige områder. Det gælder ikke mindst den faglige og ofte specialiserede indsats, som psykologerne bidrager med i løsningen af store samfundsudfordringer. Dansk Psykolog Forenings grundlæggende holdning er, at den nye autorisations- og tilsynsordning skal gælde for alle psykologer og være både tidssvarende og understøtte psykologernes faglige niveau og kompetencer – ligesom den skal sikre både patienters, klienters, borgeres og psykologers retssikkerhed og psykologers titelbeskyttelse.

Dansk Psykolog Forening støtter, at psykologernes autorisations- og tilsynsordning flyttes fra Social- og Boligministeriet til Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Hovedbudskaberne i høringssvaret er (alle budskaberne foldes yderligere ud i de efterfølgende afsnit):

- **Psykologien er et bredt felt**

Det er helt centralt, at den nye autorisations- og tilsynsordning favner, at psykologi er et bredt felt, og at psykologer arbejder inden for mange forskellige arbejdsfelter. Det er meget vigtigt, at den nye autorisations- og tilsynsordning samt klagesystem tager højde for bredden og variationen i psykologernes arbejdsområder.

- **Den nye psykologfaglige basisuddannelse (psykologisk praksisuddannelse) er vigtig og skal give psykologstanden et kompetenceløft**

Dansk Psykolog Forening bifalder, at der skal etableres en ny og ambitiøs videreuddannelse, som vil give adgang til den nye og beskyttede titel "psykolog med praksisuddannelse", og vi anser uddannelsen som et meget vigtigt element i den nye autorisationsordning. For os er det afgørende vigtigt, at det bliver en god og ambitiøs uddannelse med høj faglig kvalitet, og den skal være solidt finansieret. Sidstnævnte kan ikke læses ud af lovforslaget, og det er meget bekymrende.

- **Det familieretlige/børnesagkyndige område skal omfattes af loven**

Dansk Psykolog Forening finder det meget vigtigt, at det familieretlige/børnesagkyndige område med børnesagkyndige undersøgelser, forældrekompetenceundersøgelser og sagkyndige erklæringer er tilstrækkeligt omfattet af loven. Dette set i lyset af, at psykologer på dette område løser komplicerede opgaver på et ofte konfliktfyldt felt, hvor psykologernes vurderinger ofte får meget stor betydning både for enkeltpersoners og familiers liv. Samtidig ved vi, at de fleste tilsynssager i Psykolognævnet i dag netop omhandler det familieretlige/børnesagkyndige område, og at undersøgelserne ofte anvendes i meget indgribende sager om fx anbringelse af børn uden for hjemmet.

- **Titler foreslås ændret**

Dansk Psykolog Forening foreslår at ændre de foreslåede titler på hhv. den nye videreuddannelse og den tilhørende titel til "psykologisk praksisuddannelse" og "psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog)" som en tilhørende beskyttet titel. Vi finder, at disse titler/navne bedre afspejler den nye videreuddannelses niveau og psykologifagets bredde samt hensynet til, at den særligt beskyttede titel er så kort og mundret som muligt.

- **Tilfredshed med nye regler for at kalde sig psykolog og vigtigt med farvel til ventetider på autorisation**

Dansk Psykolog Forening er generelt tilfreds med den nye autorisationsordning, hvor man kan blive autoriseret umiddelbart efter cand.psych, og reglerne om titelbeskyttelse for psykologer, herunder at man ikke må kalde sig psykolog, hvis man ikke er autoriseret. For Dansk Psykolog Forening er det særdeles vigtigt, at den nye

autorisationsordning kommer til at betyde et farvel til de lange ventetider på at få godkendt autorisation, som psykologerne har oplevet længe, og som stadig eksisterer.

- **Positivt at overgå til et veletableret tilsyns- og klagesystem for alle psykologer – men husk klare retningslinjer og faglige standarder**

I den sammenhæng er det afgørende med fokus på retssikkerhed for både patienter, klienter, borgere og psykologer, og det vil blandt andet klare retningslinjer, vejledninger og faglige standarder være med til at understøtte. Det er også vigtigt med en stor opmærksomhed på retssikkerheden i forbindelse med overflytningen af verserende tilsynsager fra Psykolognævnet til det nye tilsyns- og klagesystem m.m.

- **Vigtigt med gode, solide og operationelle overgangsordninger**

Det er essentielt, at der etableres gode overgangsordninger i forbindelse med overflytningen af psykologernes autorisations- og tilsynsordning. Det gælder fx overgangsordninger ift. ansøgning om autorisation, overgangsordninger for nuværende autoriserede psykologer og merit vedr. igangværende autorisationsuddannelse.

- **Psykologer arbejder med patienter, klienter og borgere**

Formuleringen "patient/behandler" opfatter vi som begrænsende, idet den ikke afspejler den brede praksis, hvor mange psykologer og deres arbejdsgivere/opgavestillere også arbejder med begreber som "klienter" eller "borgere". Vi anbefaler derfor, at begrebet "patient" gennemgående ændres i lovforslaget til "patient, klient eller borger".

- **Specialiseret efteruddannelse og specialpsykologer**

Dansk Psykolog Forening finder det oplagt at udvikle nye specialpsykologuddannelser, fx inden for PPR, neuropsykologi og almen klinisk psykologi, og foreningen vil kunne bidrage til dette arbejde ved at trække på erfaringerne med at udvikle de første specialpsykologuddannelser og foreningens mangeårige erfaringer med at udvikle og drive efteruddannelser på højspecialiseret niveau. Det foreslås også, at specialpsykologer får titelbeskyttelse svarende til fx speciallæger, samt at betegnelsen specialpsykolog indsættes og konsekvensrettes gennemgående i lovforslaget.

- **Information og kommunikation om den nye ordning**

I lyset af de store forandringer i borgernes klageadgang, psykologernes titler m.m. er der behov for en betydelig oplysnings- og kommunikationsindsats, som kan sikre, at både psykologer og befolkningen opdateres om de nybrud, som lovændringerne medfører. Fx er en autoriseret psykolog efter den 1. jan. 2026 ikke det samme som en autoriseret psykolog den 31. jan 2025, hvilket af gode grunde vil kunne skabe forvirring.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Psykologien er et bredt felt: afgrænsning af sundhedsfaglig virksomhed	4
3. Den psykologiske praksisuddannelse.....	6
4. Det familieretlige/børnesagkyndige område skal omfattes af loven	10
5. Titler foreslås ændret	11
6. Autorisation og titelbeskyttelse	11
7. Overgangsordninger.....	13
8. Tilsyn- og klagesystem samt erstatning m.m.	13
9. Specialiseret efteruddannelse og specialpsykologer	16
10. Psykologer arbejder med patienter, klienter og borgere.....	17
11. Information og kommunikation om den nye autorisations- og tilsynsmodel	17

1. Indledning

Dansk Psykolog Forening takker for muligheden for at afgive høringsvar til "Forslag til Lov om ændring af lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed og forskellige andre love samt ophævelse af lov om psykologer m.v. (Sundhedsfaglig autorisation af psykologer)".

Lovforslaget er den største ændring af psykologernes autorisations- og tilsynsordning i de seneste 30 år, og derfor er det for Dansk Psykolog Forening selvsagt et meget vigtigt lovforslag. Lovforslaget har samtidig stor betydning for samfundets muligheder for at få gavn af det, som psykologstanden bidrager med på vigtige områder og ikke mindst den faglige og specialiserede indsats psykologerne bidrager med i løsningen af store samfundsudfordringer.

Dansk Psykolog Forenings grundlæggende holdning er, at den nye autorisations- og tilsynsordning for psykologer skal være både tidssvarende og understøtte psykologernes faglige niveau og kompetencer – ligesom den skal sikre både patienters, klienters, borgeres og psykologers retssikkerhed og titelbeskyttelse.

Dansk Psykolog Forening støtter, at psykologernes autorisations- og tilsynsordning flyttes fra Social- og Boligministeriet til Indenrigs- og Sundhedsministeriet – og vi glæder os over at blive flyttet over i autorisationsloven, hvis formål er at: "styrke patientsikkerheden og fremme kvaliteten af sundhedsvæsenets ydelser gennem autorisation af nærmere bestemte grupper af sundhedspersoner, hvor andres virksomhed på det pågældende virksomhedsområde kan være forbundet med fare eller særlig fare for patienter" (§ 1, autorisationsloven). Det opfatter vi som en anerkendelse af psykologernes kvalificerede og vigtige arbejde i mange år i sundhedsvæsenet og på en lang række andre vigtige områder i samfundet.

Den nye model vil give klarere rammer for psykologfagligt arbejde og et tydeligt statusløft for psykologstanden

Dansk Psykolog Forening bifalder, at psykologer med lovforslaget opnår klarere rammer for deres sundhedsfaglige virksomhed. Det er vores klare opfattelse, at dette indebærer, at psykologer, inden for deres faglige område, selvstændigt kan varetage opgaver relateret til at belyse og vurdere psykologiske problemstillinger, tilstande og diagnoser, herunder foretage psykologiske undersøgelser, klinisk udredning og diagnosticering samt behandling og andre interventioner. I forbindelse med udvælgelse og gennemførelse af behandlinger er det vigtigt for psykologerne at værne om værdien af det psykologfaglige skøn i forhold til anvendelsen af forskellige anerkendte forskningsbaserede psykoterapeutiske og psykologfaglige metoder og tilgange.

Med nærværende lovændring anerkendes psykologers rolle desuden i det tværfaglige samarbejde, fx inden for sundhedssektoren. Anerkendelsen af psykologers kompetence i denne sammenhæng understøtter således en tydeliggørelse både af fagligt ansvar og funktion.

Det er afgørende for Dansk Psykolog Forening, at det nye tilsyn med psykologer gøres mere relevant og tidssvarende samt omfatter alle psykologer. Der skal ligeledes være klageadgang for alle patienter, klienter og borgere. Et fremtidigt tilsyn med alle psykologer bør desuden medvirke til at fremme den psykologfaglige kvalitet, dvs. være et tilsyn, der stiller høje, men relevante og meningsfulde krav til glæde for behandlingskvaliteten og borgerne. Der skal i den nye model tages hensyn til, at psykologer har mange forskellige funktioner og opgaver, herunder opgaver uden for en traditionel sundhedsfaglig kontekst.

Dansk Psykolog Forening mener grundlæggende, at den bedste model for patienter og patientsikkerheden ville have været, at der med nærværende lovforslag blev etableret en model med selvstændigt virke til psykologer, som man kender det fra andre sundhedsprofessionelle. Det er desværre ikke tilfældet med dette lovforslag. Dansk Psykolog Forening vil arbejde for, at den foreslåede model bliver så præcis som muligt i beskrivelsen af psykologers ansvarsområder og forpligtelser for hermed at sikre både klarhed for patienter, klienter og borgere – samt danne rammen for, at psykologer med sundhedsfaglig autorisation kan løse flere opgaver og få mere ansvar i behandling i fx sundhedsvæsnet og andre steder i samfundet.

Dette indebærer ikke mindst, at der skal investeres i at udvikle og etablere en ny videreuddannelse (psykologfaglig basisuddannelse¹) med en betydelig faglig tyngde, som er relevant og attraktiv for alle psykologer - uanset arbejdsfelt og videre karriereveje.

Den nye ordening skal favne, at psykologi er et bredt felt

Det er helt centralt, at den nye autorisations- og tilsynsordening favner, at psykologi er et bredt felt, og at psykologer arbejder inden for mange forskellige arbejdsfelter – fra psykiatri, somatik og psykologpraksis til det kommunale PPR og det nye kommunale behandlingstilbud til børn og unge i psykisk mistrivsel samt til det arbejds-, erhvervs- og organisationspsykologiske område og forskning m.m.

Derudover arbejder psykologer også inden for det vigtige familieretlige/børnesagkyndige område. Her bidrager psykologer både med indsatser inden for undersøgelse og behandling og arbejder blandt andet med forældrekompetenceundersøgelser og børnesagkyndige undersøgelser i meget alvorlige sager om fx anbringelse af børn udenfor hjemmet og højkonfliktskilsmisser. Dette område skal også være omfattet af et godt og retfærdigt tilsyns- og klagesystem – både af hensyn til borgerne og de børnesagkyndige psykologer. Det er således meget vigtigt, at den nye autorisations- og tilsynsordening samt klagesystem tager højde for bredden og variationen i psykologernes arbejdsområder.

I forhold til den foreslåede model er Dansk Psykolog Forening meget optaget af, at den skal og vil styrke retssikkerheden for patienter, klienter og borgere - men også psykologerne.

Det er også vores klare forventning, at den nye ordening vil give et løft i psykologernes faglighed og kompetencer, jf. den nye praksisuddannelse, til gavn for patienterne og klienterne, men også samfundet som sådan. Endelig er det forventningen, at psykologerne vil opleve en markant forbedring ift. de eksisterende ventetider på at få godkendt autorisation som psykolog, som i flere år har været - og stadig er - meget lange.

For Dansk Psykolog Forening er det meget vigtigt, at den nye autorisations- og tilsynsordening er for alle psykologer. Det er afgørende for Dansk Psykolog Forening, at det fremover ikke vil være muligt at undgå tilsyn ved at frasige sig autorisation, og at myndighederne skal kunne gribe konsekvent ind i de få tilfælde, hvor psykologer praktiserer uforsvarligt.

Dansk Psykolog Forening ønsker i det følgende at afgive bemærkninger og ændringsforslag til det nye lovforslag.

2. Psykologien er et bredt felt: afgrænsning af sundhedsfaglig virksomhed

¹ Vi foreslår et andet navn til videreuddannelsen – ”psykologisk praksisuddannelse”, og vi tillader os at bruge denne betegnelse i høringsvareret, se mere i afsnit 5.

Psykologer bidrager til samfundet inden for mange forskellige arbejdsområder (se faktaboks 1 for fordeling af arbejdsstyrken af psykologer).

Med hensyn til afgrænsning af sundhedsfaglig virksomhed, og dermed hvilke af psykologernes opgaver der er underlagt pligterne i autorisationsloven, er Dansk Psykolog Forening enig i, at *"Det er karakteren af den faglige virksomhed, der afgør, om der er tale om sundhedsfaglig virksomhed"*, og at det derimod ikke er *"afgørende, inden for hvilken branche psykologen udøver sin faglige virksomhed."* (lovbemærkninger side 38, øverst). Således kan psykologer udøve sundhedsfaglig virksomhed i både sundhedsvæsenet, i PPR-regi, når de i funktion som børnesagkyndige udarbejder forældrekompetenceundersøgelser og i nogle tilfælde også, hvis de løser opgaver på beskæftigelsesområdet, superviserer eller er ansat i organisationspsykologiske funktioner og arbejder med kriseintervention eller stressbehandling.

På samme måde som der i sundhedsvæsenet kan være behov for udredning, diagnosticering og behandling af psykiske lidelser og tilstande på et individuelt plan, kan det psykologiske undersøgelsesarbejde også ske i form af udredninger og interventioner i sociale, læringsmæssige eller organisatoriske sammenhænge, hvor den faglige virksomhed alligevel fortsat er sundhedsfagligt funderet.

Den psykologfaglige kerneopgave og -færdighed med at planlægge og foretage en psykologisk undersøgelse og intervenere/behandle relevant i forhold til et givet problem, situation eller lidelse, gør sig med andre ord gældende på forskellige niveauer. I forlængelse heraf udøver psykologer også sundhedsfaglig virksomhed - hvad enten psykologbehandling sker i form af individuel terapi, parterapi, familierapi eller gruppeterapi.

Bredden af psykologernes arbejdsfelt kommer også til udtryk ved, at psykologer arbejder under en række forskellige lovgivninger, fx i deres arbejde med såvel individer som familier i kommunale socialforvaltninger og på det kommunale børne- og ungeområde.

Problemstillingen med afgrænsningen af sundhedsfaglig virksomhed er gældende for alle sundhedspersoner, men er formentlig særlig aktuell for psykologfaget, der i højere grad end de fleste andre faggrupper i sundhedsvæsenet også dækker ikke-sundhedsfaglige områder. Vi finder det derfor vigtigt, at der i overgangen til den nye ordning tydeliggøres for psykologer og andre relevante grupper, herunder psykologers arbejdsgivere, hvilke opgaver der betragtes som sundhedsfaglig virksomhed og dermed er underlagt tilsyn.

Vi forslår derfor desuden, at det i lovbemærkningerne nævnes, at styrelserne skal arbejde videre med at definere afgrænsningen. Dette vil generelt tjene klarhedsprincippet. Dansk Psykolog Forening bidrager gerne til at definere afgrænsningen.

Forslag til tekstnære rettelser

I forhold til sætningen i lovbemærkningerne, som omhandler, hvad der *ikke* kan betragtes som sundhedsfaglig virksomhed (side 19, linje 12), foreslår vi, at den ændres i sin helhed til følgende:

"Ikke-kliniske opgaver såsom skriftlig formidling, undervisning og opgaver af administrativ karakter kan ikke betragtes som sundhedsfaglig virksomhed."

Vi mener, at denne sætning bedre favner, hvad der ikke skal betragtes som sundhedsfaglig virksomhed, og at emnet forhåbentlig derfor vil give anledning til mindre forvirring hos psykologerne og samfundet som sådan, samt ikke mindst i opbygningen af det nye tilsyn.

Særligt om afgrænsning af sundhedsfaglig virksomhed ift. PPR

PPR-psykologer arbejder i kommunale PPR-enheder med børn, unge, deres familier samt med fagprofessionelle i skoler og daginstitutioner.

Vi finder det vigtigt, at det i lovforslaget tydeliggøres, hvordan/hvilke dele af PPR-psykologers arbejde der vil blive omfattet af det nye tilsyn- og klagesystem. Både af hensyn til børn og forældre og af hensyn til psykologernes retssikkerhed.

PPR-psykologerne varetager lovbundne opgaver, som centrerer sig omkring at yde pædagogisk-psykologisk rådgivning og udarbejdelse af pædagogiske-psykologiske vurderinger (individuelle udredninger og PPV'er) ifm.

afgørelser om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn og unge med særlige behov for støtte. Hertil løser de – og forventes de at løse - en lang række opgaver, der retter sig mod at udvikle og understøtte trivsel og læring i de bredere børnefællesskaber og læringsmiljøer, ligesom de i mange kommuner også udøver lettere behandling i regi af PPR.

Vi stiller os til rådighed for i samarbejde at foretage en mere tydelig afgrænsning af hvilke dele af PPR-psykologernes arbejde, der skal omfattes af det nye tilsyn- og klagesystem.

Faktaboks: Arbejdsstyrken af psykologer

Arbejdsstyrken rummer i dag ca. 10.500 psykologer (2022).

De fleste af psykologerne, omkring 5600, er beskæftiget i det offentlige, i sundhedsvæsenet eller på dagtilbuds- og skoleområdet. Arbejdsstyrken i det offentlige fordeler sig på godt 1900 psykologer primært i hospitalsvæsenet, ca. 500 i somatikken og ca. 1300 psykologer i psykiatrien, og 2800 psykologer i kommunerne, 1700 heraf primært beskæftiget med PPR eller funktioner i tæt tilknytning hertil og 1100 beskæftiget i sociale sektoren (sociale opgaver og beskæftigelse og institutioner mv).

Hertil er ca. 900 psykologer ansat i staten med undervisning, forskning og offentlig forvaltning mv.

Den resterende del af psykologerne, ca. 4300, er beskæftiget på det private arbejdsmarked, fx som selvstændige eller som private konsulenter fx for forsikringsselskaber mv.

Godt 900 af de selvstændige har et ydernummer og arbejder på overenskomst med det offentlige sundhedsvæsen.

3. Den psykologiske praksisuddannelse

Dansk Psykolog Forening bifalder, at der etableres en ny og ambitiøs videreuddannelse, som vil give adgang til den nye titel ”psykolog med psykologfaglig basisuddannelse (klinisk psykolog)²”, og vi anser uddannelsen som et meget vigtigt element i den nye autorisationsordning. For os er det afgørende vigtigt, at det bliver en god, ambitiøs og solidt finansieret uddannelse med høj faglig kvalitet. Psykologstanden er en fagspecialiseret stand, og uddannelsen skal sikre en praksisuddannelse med et højt kompetenceniveau for psykologstanden til gavn for borgere, system og samfund. En uddannelse som rummer en teoretisk såvel som praksisnær læring. Det er i dag ca. 75 procent af psykologerne, der har taget den nuværende autorisationsuddannelse, se tabel 1. For at sikre kompetenceniveauet og kvaliteten i psykologernes arbejde er det vigtigt, at mindst lige så stor andel af psykologerne gennemfører den nye uddannelse i fremtiden.

Når uddannelsen skal formes og udvikles af Sundhedsstyrelsen, ønsker Dansk Psykolog Forening at bidrage med sparring, råd og viden. Foreningen har mere end 30 års erfaring med udvikling og gennemførelse af efteruddannelser på højt specialiseret niveau. Siden midten af 1990’erne har foreningen uddannet mere end 3600 specialister og mere end 1900 supervisorer. Foreningen har således omfattende viden om psykologers postgraduate og forskningsforankrede efteruddannelser, samt internationale tendenser og uddannelsesmodeller. For Dansk Psykolog Forening er følgende principper meget vigtige:

➤ Uddannelsen skal være bred, ambitiøs og dermed attraktiv for alle psykologer

Dansk Psykolog Forening mener, at det er meget vigtigt, at uddannelsen er bred og ambitiøs og sikrer standens fortsatte høje faglige kvalitet og et løft i kompetenceniveauet for psykologstanden som helhed. Uddannelsen skal modsvare samfundets efterspørgsel på højt kvalificerede psykologer inden for en bred palette af opgaver i sundhedsvæsenet og de øvrige samfundsopgaver, som psykologer løser og arbejder indenfor.

² Vi foreslår en anden titel ”psykolog med praksisuddannelse”, og vi tillader os at bruge denne titel i resten af høringssvaret, se mere i afsnit 5.

Det er i forlængelse heraf vigtigt, at uddannelsen har en sådan kvalitet og generel tilgang, som gør, at den som udgangspunkt bliver attraktiv for alle psykologer. Der skal være fokus på, at psykologerne får udbygget de kompetencer, de har med fra universitetet, og det skal sikres, at progressionen bliver knyttet til de forskellige psykologarbejdsområder.

Det er meget vigtigt for Dansk Psykolog Forening, at uddannelsen skal have et helhedsorienteret fokus – forstået på den måde, at den favner bredden af det psykologiske undersøgelses-, analyse- og interventionsarbejde i forhold til forskellige typer problemstillinger og opgaver på forskellige niveauer. Det psykologiske udredningsarbejde kræver udvikling af færdigheder i at kunne foretage undersøgelser, analyser og bestemme interventioner på både individ-, gruppe-, organisations- og samfundsniveau. På den måde skal uddannelsen bidrage til, at sundhedsvæsenet, kommunerne og andre i samfundet, som har brug for psykologer, får medarbejdere og ledere, der fortsat er i stand til at tænke hele vejen rundt om borgeren/klienten/patienten, problemet, situationen eller lidelsen, de pårørende og 'systemet'.

➤ **Uddannelsen bør være eller minde om en uddannelsesstilling**

Dansk Psykolog Forening anbefaler, at uddannelsen bygges op som en uddannelsesstilling på sædvanlige løn- og ansættelsesvilkår, gerne inspireret af strukturen og afviklingen af lægernes KBU. Det er vigtigt, at uddannelsen sikrer psykologernes incitament til et kompetenceløft, og at den er arbejdsgiverbetalt eller på anden måde offentligt finansieret. Uddannelsen skal som udgangspunkt påbegyndes umiddelbart efter færdiggørelsen af cand.psych. Umiddelbar påbegyndelse af praksisuddannelsen vil mindske risikoen for, at antallet af tilsyns- og klagesager bliver uforholdsmæssigt stort i gruppen af nyuddannede psykologer, som netop er blevet underlagt de nye tilsyn- og klageregler.

På uddannelsen skal det sikres, at den teoretiske viden erhvervet fra universitetet omsættes til praksis i form af konkret færdighedstræning. Psykologerne bliver på denne måde uddannet i psykologfærdigheder og får opbygget de basale såvel som de specifikke kompetencer, der er knyttet til de forskellige psykologarbejdsområder.

➤ **Uddannelsen skal være professionsrettet og bygges op om integration af teori, færdighedstræning og praksis**

Uddannelsen skal fortsat være professionsrettet til rollen og erhvervet som psykolog, hvor man videreuddannes i det psykologfaglige arbejde, opgaver og ansvar gennem praktisk og teoretisk oplæring, kombineret med forskellige typer praksis, som man kender fra det norske professionsstudie i psykologi. Derfor skal uddannelsen bygges op på en måde, hvor der sker en kontinuerlig integration af teori, færdighedstræning og praksis. Undervisningen skal have et forskningsbaseret niveau og følge kravene til postgraduate efteruddannelser. Dette kombineret med forskellige typer professionsrettede praksisperioder.

Uddannelsen bør baseres på de 8 psykologroller (psykologisk ekspert, supervisor, kommunikator, samarbejder, leder/administrator, sundhedsfremmer, akademiker, professionel), der rummer psykologrollens bredde. Der kan med fordel anvendes en logbog under hele uddannelsesforløbet (som man kender det fra specialpsykologuddannelsen i psykiatri), til registrering og dokumentation af de opnåede kompetencer. Logbogen kan struktureres efter målbeskrivelsen for uddannelsen og de 8 psykologroller, som psykologerne skal mestre.

Supervision er et vigtigt element i den psykologiske praksisuddannelse og skal have et løft

I tråd hermed finder Dansk Psykolog Forening, at det er vigtigt, at samspillet mellem teori og praksis også følges af supervision som et gennemgående element i uddannelsen. Supervisionen er afgørende for kvalificeringen af den kontinuerlige praksistræning og udvikling af de psykologfaglige færdigheder samt i forhold til at sikre den fornødne høje kvalitet i den psykologfaglige praksis.

Supervisionsopgaven skal udvikles og præciseres i forhold til autorisationskravene i den nuværende autorisationsuddannelse og derfor have obligatorisk indhold med krav til supervisors faglighed og erfaring i forhold til supervisionens indhold/felt/virksomhed samt dække de væsentlige aspekter af psykologarbejdet, herunder forholde sig til de forskellige psykologroller. På kompetenceniveau kan det blandt andet være udredning, forebyggende intervention, behandling, rehabilitering, tværfagligt samarbejde, supervision af andre faggrupper samt

etiske, organisatoriske og lovmæssige forhold, der er forbundet med arbejdsopgaverne. Supervisionsopgaven kan – som det også er tilfældet i dag – organiseres på forskellig vis og løftes af leverandører med tilstrækkelig faglighed og erfaring.

Vigtigt med mulighed for at gennemføre uddannelsen på baggrund af funktionsniveau

Dansk Psykolog Forening har en forventning om, at der bliver taget hensyn til, at alle psykologer, uanset funktionsniveau, har samme muligheder for at udnytte deres potentiale og har lige adgang til at opnå den psykologiske praksisuddannelse i tråd med øvrig lovgivning om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet.

Psykologer med funktionsnedsættelse har ikke nødvendigvis de samme forudsætninger for at imødekomme kravene i praksisuddannelsen på normeret tid. Dertil kan der være andre forhold eller situationer, hvor man kan have behov for at kunne arbejde på nedsat tid. Dansk Psykolog Forening imødeser derfor en fleksibilitet i ordningen for psykologer med funktionsnedsættelse og deres uddannelsesmuligheder. Fx er det vigtigt, at de krav, der fastsættes for uddannelsens gennemførelsestid, er fleksible og tager hensyn til, at ikke alle kan arbejde på fuld tid. Det skal være muligt for psykologer, der grundet forskellige former for funktionsnedsættelser ikke kan gennemføre uddannelsen på den normerede tid, at tage den over længere tid. Fx med vekslende timetal i perioder samt andre kompenserende tiltag såsom online-løsninger. Se ændringsforslag nedenfor.

Eksempler på overordnede kompetencer, som psykologerne skal opnå på praksisuddannelsen

Psykologprofessionen – rolle, profession og etik i arbejdet som psykolog

Mere konkret skal uddannelsen have fokus på psykologens rolle, profession og etik i arbejdet som psykolog. Den skal videreudvikle psykologernes forskningsbaserede kompetence om psykologi som et anvendt praktisk fag, et klinisk udøvende fag og som et forskningsfelt. Færdigheder i etisk refleksion må betragtes som led i kvalitetssikring af fagets udøvelse.

Udredning og behandling: Hvordan undersøger og intervenserer psykologen ift. et problem, situation eller lidelse

Det er en kerneopgave for psykologer at planlægge og foretage en psykologisk undersøgelse på højt fagligt niveau med henblik på at belyse en given problemstilling eller tilstand, samt drage konklusioner og udlede anbefalinger vedrørende relevante og kvalificerede interventioner, der afhjælper de konstaterede problemer. Psykologen skal derfor fortsat opnå erfaring med og viden om forskellige undersøgelses-, udrednings- og analysemetoder på både individ-, gruppe-, organisations- og samfunds niveau som led i den psykologiske praksisuddannelse. Dertil skal psykologen opnå kompetencer til at bestemme interventions- og behandlingsmetoder med dokumenteret effekt i forhold til de forskellige typer af problemstillinger på de forskellige niveauer.

I nogle arbejdsfunktioner vil den organisatoriske analyse og intervention udgøre feltet for psykologens opgaveløsning og stå i egen ret. Men også i de mest kliniske, psykologiske funktioner er dette helhedsorienterede blik og viden samt kompetence til at foretage undersøgelse på flere samtidige niveauer, en vigtig del af den klinisk psykologfaglige ekspertise. At foretage udredning og behandling af høj kvalitet kræver nemlig både specifikke kvalifikationer og vurderingskompetencer på et individpsykologisk plan, såvel som kompetencer ift. udredning af problemer i fx sociale, læringsmæssige eller organisatoriske sammenhænge, som kræver bredere interventioner og indsatser.

Eksempler på kvalifikationer:

- Postgraduate kendskab til kliniske undersøgelses- og udredningsmetoder, tests og (differential)diagnostik til at kunne bestemme diagnose og tilstand, grad af psykopatologi samt valg af optimal behandling og støtte i praksiskontekst.
- Praktisk erfaring med psykologiske kernekompetencer som samtaleteknik, krisehåndtering, mødeledelse, testning, observation.
- Kendskab til og erfaring med forskellige forskningsbaserede psykoterapeutiske metoder – herunder teknologiunderstøttet psykologbehandling samt krisebehandling.
- Kendskab til og erfaring med pædagogisk-psykologiske undersøgelsesmetoder og interventionsformer på individ-, gruppe-, organisations- og samfunds niveau.
- Kendskab til og erfaring med relevante udredninger af og interventioner ift. arbejds- og organisationspsykologiske problemstillinger på individ-, gruppe-, organisations- og samfunds niveau.
- Kendskab til og erfaring med at udføre konsulent- og supervisionsfunktioner, herunder konsultativ eller ledelsesmæssig opgaveløsning. Dette med fokus på forskningsbaserede metoder til undersøgelse, analyse, konsultation, intervention samt supervision (tværfagligt).

Lovgivning og retningslinjer

Det er endvidere vigtigt, at uddannelsen indeholder viden om relevant lovgivning, der berører psykologers arbejdsfelter samt kendskab til retningslinjer, der ligger til grund for psykologernes virke og roller i forskellige kontekster. Dette gælder både opgaver og opdrag inden for og uden for sundhedsvæsenet, hvor psykologerne udøver faglig virksomhed. Som en del heraf er det fx vigtigt at sikre, at psykologerne kender tilstrækkeligt til lovgivningen og retningslinjerne inden for fx det socialpsykologiske område, herunder arbejde inden for børne- og familieområdet samt social- og beskæftigelsesområdet, som i dag udgør nogle af de områder, psykologerne i dag får kritik for i det nuværende Psykolognævn³.

Eksempler på konkrete forhold, som der er behov for, at psykologerne efter afsluttet kandidateksamen opnår yderligere viden om, er journalføring og -opbevaring, tavshedspligt, oplysningspligt, samtykke, underretninger, udfærdigelse af partsindlæg og GDPR. Eksempler på konkrete retningslinjer og vejledninger, som er vigtige for psykologerne at have kendskab til, er børnesagkyndige undersøgelser, forældrekompetenceundersøgelser, sagkyndige erklæringer, udtalelser fx ifm. behandlingsforløb, observationsrapporter, børne- og ungdomspsykiatriske erklæringer og pædagogisk-psykologiske vurderinger (PPV'ere) m.v.

Der skal være solid økonomi til at udvikle og implementere uddannelsen

Det er afgørende, at psykologer får et kompetenceløft med den nye autorisations- og tilsynsordning og dermed i endnu højere grad kan modsvare samfundets efterspørgsel på højt kvalificerede psykologer til at varetage en lang række opgaver og løfte et større ansvar både inden for og uden for sundhedsvæsenet. Men det kræver også, at samfundet vil investere i psykologerne, ikke mindst i den nye psykologiske praksisuddannelse.

Dansk Psykolog Forening forventer en solid og dækkende finansiering af uddannelsen, men når vi læser lovforslaget, er vi ikke betrygget i, at en tilstrækkelig finansiering er afsat. Hvis uddannelsen ikke får den finansiering, som er nødvendig, vil uddannelsen ikke få det indhold, som står mål med ønsket om, at uddannelsen skal give et betydeligt kompetenceløft for psykologerne til gavn for patienterne, klienterne og borgerne.

Vi forventer, og det gør alle medlemmerne af Dansk Psykolog Forening også, at Indenrigs- og Sundhedsministeren og Folketingets partier sikrer, at den tilstrækkelige finansiering er til stede til at udvikle og implementere en god, bred og ambitiøs uddannelse.

Stram tidsplan

Dansk Psykolog Forening ønsker at rejse en opmærksomhed om tidsplanen for udvikling og implementering af den nye praksisuddannelse. I 2026 vil der forventeligt blive udklækket ca. 750 cand.psych. kandidater, inkl. udenlandske studerende, langt de fleste om sommeren, og af dem er det ikke urealistisk, at ca. 550 måtte ønske at påbegynde praksisuddannelsen i Danmark i umiddelbar forlængelse heraf. Det er en stram tidsplan i vores optik, om end vi gerne vil bidrage med sparring, rådgivning og viden m.m. for at nå tidsplanen.

Forslag til tekstnære rettelser

Det skal tydeliggøres i lovforslaget, at den psykologiske praksisuddannelse er meget vigtig, skal have en betydelig faglig tyngde og prioriteres højt. Vi finder det bekymrende, at der for nuværende står meget lidt om uddannelsen i lovforslaget og bemærkningerne, og at ordet "praktisk uddannelse" anvendes flere steder.

Helt konkret foreslår vi følgende ændringer:

Ændring af § 70 g, stk. 3 (tilføj sætning med **rød**):

"Stk. 3. Indenrigs- og Sundhedsministeren fastsætter regler om den ~~psykologfaglige basis~~ psykologiske praksisuddannelse, **som skal føre til et kompetenceløft af psykologerne og ruste dem til at løse flere opgaver og tage endnu større ansvar i fx sundhedsvæsenet.**"

Der tilføjes en sætning i lovbemærkninger på side 7, linje 5 i næstsidste afsnit efter "...og klinisk psykolog":

³ I 2023 i Psykolognævnet endte 31 tilsynssager med "kritik", 11 med "alvorlig kritik", 4 med "skærpet tilsyn" og 1 egnethedspåbud. Hertil 5 frakendelser af autorisation.

"Praksisuddannelsen skal føre til kompetenceløft af psykologerne og ruste dem til at løse flere opgaver og tage endnu større ansvar i fx sundhedsvæsnen".

På side 20 i afsnit 2 i lovbemærkningerne foreslår vi at slette ordet "praktisk" før "uddannelse" i sidste linje og at tilføje følgende sætning el.lign.:

"Praksisuddannelsen skal føre til kompetenceløft af psykologerne og ruste dem til at løse flere opgaver og tage endnu større ansvar i fx sundhedsvæsnen. Uddannelsen skal integrere teori, færdighedstræning og praksis og have en faglig, professionsrettet tyngde".

Der indsættes en sætning i lovbemærkninger, fx afsnit 3.2, hvor det fremgår, at **uddannelsesforløbet bliver fleksibelt i den forstand, at det tager hensyn til alle psykologer uanset funktionsniveau.**

4. Det familieretlige/børnesagkyndige område skal omfattes af loven

Dansk Psykolog Forening finder det meget vigtigt, at det familieretlige/børnesagkyndige område med børnesagkyndige undersøgelser, forældrekompetenceundersøgelser og sagkyndige erklæringer er tilstrækkeligt omfattet af loven. Dette set i lyset af, at psykologer på dette område løser komplicerede opgaver på et ofte konfliktfyldt felt, hvor psykologernes vurderinger ofte får meget stor betydning både for enkeltpersoners og familiers liv. Samtidig ved vi, at de fleste tilsynssager i Psykolognævnet i dag netop omhandler det familieretlige/børnesagkyndige område, og at undersøgelserne ofte anvendes i meget indgribende sager om fx anbringelse af børn uden for hjemmet.

Opgaverne er sundhedsfagligt funderet

Uagtet at de børnesagkyndige undersøgelser og forældrekompetenceundersøgelser i dag udføres uden for det traditionelle sundhedssystem, er psykologens arbejdsopgaver klinisk, sundhedsfagligt funderet. Undersøgelserne inden for det børnesagkyndige område kræver et højt niveau af specialiserede kompetencer inden for fx. børnepsykologi, neuropsykologi, psykiatri, klinisk psykologi, kognitionspsykologi, personlighedspsykologi og krisepsykologi. Undersøgelserne trækker teoretisk bl.a. på tilknytningsteori, der fokuserer på barnets oplevelse af tryghed og omsorg samt systemteorier, der inddrager de sociale og miljømæssige kontekster, familien indgår i. Derudover trækkes der i undersøgelserne på psykologfaglig forskning i forhold til at identificere og medtænke risici- og beskyttelsesfaktorer omkring både forældres og børns evne til at håndtere belastninger og tilpasse sig forskellige situationer. Alle de børnesagkyndige psykologer har desuden en solid viden og praksiserfaring om testteori og -metode.

Uddybende om forældrekompetenceundersøgelser

Forældrekompetenceundersøgelser har til formål at vurdere forældrenes evne til at opfylde barnets behov for fysisk omsorg, følelsesmæssig støtte og udviklingsmæssig stimulering. Undersøgelserne identificerer risiko- og beskyttelsesfaktorer i familien, såsom psykiske lidelser, misbrug eller vold, og de anvendes typisk i sager om forældremyndighed, anbringelse eller planlægning af støtteforanstaltninger. Den metodiske tilgang omfatter en kombination af observationer af forældre-barn-interaktioner, psykologfagligt funderede interviews med både forældre og barnet, psykologiske tests og dokumentgennemgang, som til sammen danner grundlag for en helhedsorienteret vurdering.

Uddybende om børnesagkyndige undersøgelser

Børnesagkyndige undersøgelser har til formål at vurdere barnets trivsel, udvikling og behov for støtte. Undersøgelserne omfatter en helhedsorienteret psykologfaglig vurdering af barnets sundhed, skolegang, sociale relationer og følelsesmæssig trivsel samt forældrenes evne til at skabe tryghed og stabilitet. Den bruges typisk i sager om omsorgssvigt, overgreb eller behov for anbringelse. Metodisk anvendes psykologfagligt funderede samtaler med barnet, observationer, interviews med netværk og analyse af dokumentation for at give et nuanceret billede af barnets situation.

De fleste sager i Psykolognævnet omhandler det familieretlige/børnesagkyndige område

Det børnesagkyndige område, hvor forældrekompetenceundersøgelser, børnesagkyndige undersøgelser og sagkyndige erklæringer indgår, er det psykologfaglige område, som er mest konfliktpræget. Dette fordi undersøgelserne danner grundlag for vurderinger og potentielt indgribende afgørelser som fx anbringelser, tvangsfjernelser eller tvangsadoptioner, og fordi man her ofte har at gøre med borgere i meget udsatte og pressede positioner. De

fleste tilsynssager i Psykolognævnet omhandler i dag netop det familieretlige/børnesagkyndige område (børnesagkyndige psykologer)⁴.

Det er for Dansk Psykolog Forening helt afgørende, at dette område omfattes af det nye tilsyns- og klagesystem. Hvis det nye autorisations- og tilsynssystem ikke omfatter dette område, og der ikke vil være et godt og retfærdigt tilsyns- og klagesystem på dette område, mener vi, at der skabes et stort retssikkerhedsmæssigt problem for både borgere og psykologer.

Forslag til tekstnære rettelser

Dansk Psykolog Forening mener, at det i loven eller i lovbemærkningerne eksplicit bør fremgå, at området kommer med over i det nye tilsyns- og klagesystem og hvordan det skal håndteres i praksis. Vi har et konkret forslag til en tekstnær tilføjelse til fx lovbemærkningerne (s. 19 linje 11 efter "udgøre behandling").

"Ligeledes vil børnesagkyndige opgaver såsom forældrekompetenceundersøgelser, børnesagkyndige undersøgelser eller sagkyndige erklæringer også være omfattet af det nye tilsyns- og klagesystem, da det er at betragte som et klinisk sundhedsfagligt funderet område."

Børnesagkyndige psykologer og Patienterstatningen

Dansk Psykolog Forening finder, at det er uklart, om det børnesagkyndige område bliver omfattet af Patienterstatningen. Det børnesagkyndige område bygger på psykologiske, sociale og juridiske vurderinger, og at inkludere området i Patienterstatningens ansvarsområde vil efter vores vurdering kunne skabe juridiske udfordringer, da Patienterstatningens mandat typisk er begrænset til sundhedsskader opstået som følge af behandling eller manglende behandling i sundhedssystemet.

I dag findes der få eller ingen eksempler på andre lande, hvor børnesagkyndige vurderinger/erklæringer i børnesager er omfattet af et patienterstatningssystem, der er rettet mod sundhedsfaglige fejl og mangler.

5. Titler foreslås ændret

Dansk Psykolog Forening foreslår at ændre de foreslåede titler på hhv. den nye videreuddannelse og den tilhørende titel. Forslagene er:

Titel/navn på den nye videreuddannelse: "psykologisk praksisuddannelse".

Den tilhørende beskyttede titel: "psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog)".

Dansk Psykolog Forening finder, at disse titler/navne bedre afspejler den nye videreuddannelses niveau og psykologifagets bredde samt hensynet til, at den særligt beskyttede titel er så kort og mundret som muligt.

6. Autorisation og titelbeskyttelse

Generelle bemærkninger

Dansk Psykolog Forening er tilfreds med, at personer, som er cand.psych. el.lign., meddeles autorisation som psykolog efter gennemførelse af studiet, idet vi noterer os, at de opgaver og funktioner, som i dag i sektorlovgivningen kræver, at man er autoriseret psykolog, jf. ændringer i § 2, 3 og 4, i fremtiden vil kræve, at man har den psykologiske praksisuddannelse og tilhørende titel (psykologer som i dag er autoriseret vil automatisk få denne titel).

Dansk Psykolog Forening støtter, at man ikke må kalde sig psykolog, hvis man ikke er autoriseret, jf. dog overgangsordningen. De foreslåede regler om titelbeskyttelse i forbindelse med autoriseret psykolog og psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog) anser vi for vigtige for såvel patienter, klienter, borgere og psykologer.

I forbindelse med de nye titler, hhv. autoriseret psykolog og psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog), anbefaler Dansk Psykolog Forening, at der iværksættes en betydelig informationsindsats rettet mod offentligheden, som forklarer de nye titler, mere herom afsnit 11.

⁴ [Psykolognævnets årsrapport fra 2023, side 6.](#)

Farvel til ventetider

For Dansk Psykolog Forening er det særdeles vigtigt, at den nye autorisationsordning kommer til at betyde et farvel til de lange ventetider på at få godkendt autorisation, som psykologerne har oplevet længe, og som stadig eksisterer. Den uholdbare situation i Psykolognævnet har vi påpeget mange gange. Vi har længe peget på det kritisable og u hensigtsmæssige i, at det har betydet og stadig betyder, at mange psykologer ikke kan komme videre med at en række jobs og opgaver, fordi de venter på at blive autoriseret.

Derfor er det også forventningen fra Dansk Psykolog Forenings side, at ventetiden på at få tilladelse til at anvende den nye titel "psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog)" efter at have gennemført den psykologiske praksisuddannelse bliver betydeligt lavere end ventetiden i Psykolognævnet er i dag. Det vil være særdeles u hensigtsmæssigt - også for samfundet - hvis psykologer, som har gennemført den psykologiske praksisuddannelse, ikke vil kunne anvende den nye titel som psykolog med praksisuddannelse i umiddelbar forlængelse af uddannelsen.

Gebyrer bør ikke overstige niveauet i dag

I dag betaler en psykolog 2.000 kr. for at få behandlet en ansøgning om autorisation som psykolog i Psykolognævnet. Fremover vil psykologer skulle betale et gebyr for behandling af (den nye) autorisation og et gebyr for at søge om tilladelse til at anvende titlen "psykolog med praksisuddannelse" efter gennemført praksisuddannelse. Dansk Psykolog Forening opfordrer til - ud fra en rimelighedsbetragtning - at det samlede beløb for de 2 gebyrer ikke overstiger det gebyr, som en psykolog skal betale i dag for autorisation (2.000 kr.), således at det ikke gebyrmæssigt bliver dyrere for psykologerne at opnå, hvad der svarer til autorisation i dag.

Verserende autorisationsansøgninger

Dansk Psykolog Forening vil gerne rejse en stor opmærksomhed på, hvordan de ansøgninger om autorisation, som ikke når at blive behandlet i Psykolognævnet, inden den nye ordning træder i kraft, vil blive håndteret. Denne håndtering kan vi ikke finde beskrevet i lovforslaget, og det er stærkt bekymrende, idet pågældende psykologer vil stå i en situation, hvor de uden grund vil få forsinket deres autorisationsgodkendelse. Dette vil være uacceptabelt, særligt fordi mange af de pågældende ansøgere allerede har ventet meget lang tid på at få behandlet deres autorisationsansøgning.

Tabel 1 viser, at langt de fleste psykologer i dag er autoriserede efter den nuværende ordning.

Tabel 1: Autoriserede psykologer

Andel autoriserede psykologer fordelt på aldersgrupper ⁵	
35-45 år	70 %
46-55 år	77 %
56-65 år	80 %
I alt (aldersgruppen 35-66 år)	75 %

Forslag til tekstmære rettelser

Vi foreslår at ændre sætningen på side 27, afsnit 2, til nedenstående, idet vi mener, at det er en uambitiøs forventning (ændringsforslag er indsat med **rød**):

"Det forventes, at nogenlunde det samme antal psykologer vil tage den ~~psykologfaglige basis~~ psykologiske praksisuddannelse, idet det vil være ønskeligt, hvis endnu flere psykologer vil tage praksisuddannelsen og på den måde bidrage til at løfte psykologstandens kompetencer yderligere og dermed få mulighed for at løse flere opgaver og tage endnu større ansvar i fx Sundhedsvæsenet."

⁵ Opgørelsen er baseret på Psykolognævnets database over autoriserede psykologer i Danmark, samkøret med medlemsdata fra Dansk Psykolog Forening. Data er ikke komplette, og der er mindre usikkerheder, men de viser et overordnet billede af fordelingen af autoriserede psykologer i Danmark. Andel af autoriserede blandt de 30-34-årige er ikke medtaget. Billedet er, at ca. halvdelen på dette tidligere tidspunkt i deres karriere er autoriserede.

7. Overgangsordninger

Dansk Psykolog Forening finder, at det er meget vigtigt med gode, solide og operationelle overgangsordninger i forbindelse med overflytningen af psykologernes autorisations- og tilsynsordning.

Overgangsperiode ift. at ansøge om autorisation

Dansk Psykolog Forening er tilfreds med, at der med loven indføres en overgangsperiode for personer, som har ret til at kalde sig psykolog på det tidspunkt, hvor loven træder i kraft. Lovforslaget lægger op til, at overgangsperioden er på 2 år, dvs. at overgangsreglen udløber den 31. december 2027. Dansk Psykolog Forening foreslår, at overgangsreglen først udløber den 31. december 2028 således, at overgangsperioden er 3 år. Det skyldes hensynet til at give de omfattede psykologer rimelig tid til at ansøge om autorisation og til at vænne sig til, at man mister retten til at kalde sig psykolog, hvis man ikke søger og bliver autoriseret i overgangsperioden.

Forslag til tekstmæssige rettelser

Forslag til ændring af § 6, stk. 3:

”Stk. 3. Personer, der ved lovens ikrafttræden har ret til at betegne sig som psykolog i henhold til § 1, stk. 1, i lov om psykologer m.v., kan uden autorisation fortsat betegne sig som psykolog frem til og med 31. december ~~2027~~ **2028**”.

Overgangsordninger for nuværende autoriserede psykologer

Dansk Psykolog Forening støtter og ser med tilfredshed på, at det i loven fastslås, at psykologer, som er autoriserede på tidspunktet for den nye lovs ikrafttrædelse, automatisk og gebyrfrit vil blive meddelt tilladelse til at anvende titlen ”psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog)” og dermed også oppebære muligheden for at løse de opgaver og varetage de funktioner, som i dag i sektorlovgivningen kræver autorisation (fx i Barnets lov og Lov om social service). Det er meget vigtigt, at nuværende autoriserede psykologer ikke stilles dårligere end i dag ift. at være autoriseret.

Vi noterer os også, at det vil være frivilligt, om en psykolog, der har gennemført den psykologiske praksisuddannelse, vil kalde sig ’psykolog med praksisuddannelse’, ’klinisk psykolog’, begge dele - eller undlade at benytte titlen, hvis den pågældende psykolog ikke ønsker det.

Merit for igangværende autorisationsuddannelse

Dansk Psykolog Forening finder, at det er meget vigtigt, at psykologer, som er i gang med at tage den nuværende autorisationsuddannelse i regi af Psykolognævnet, oplever en god overgangsordning til den nye psykologiske praksisuddannelse. Derfor er det godt, at det i lovbemærkningerne nævnes eksplicit, at der skal fastsættes regler om merit med henblik på at tage hensyn til psykologer, som er i gang med autorisationsuddannelsen under den nuværende ordning. Det er i den forbindelse meget vigtigt, at den merit, som gives, er retfærdig og afspejler tydeligt, at den del af autorisationsuddannelse, som man har gennemført, ikke er spildt. Det er også vigtigt, at reglerne om merit ligger klar på ikrafttrædelsestidspunktet, så psykologerne ikke kan vente unødigt på at kunne anvende de nye meritregler. Afsnittene på hhv. side 24 og side 43 om merit kan med fordel foldes yderligere ud og inkludere yderligere information om de påtænkte meritregler.

Overgangsregler om håndtering af autoriserede psykologers eksisterende ordnede optegnelser

Dansk Psykolog Forening finder det vigtigt, at Styrelsen for Patientsikkerhed inddrager Dansk Psykolog Forening i forbindelse med, at de kan fastsætte overgangsregler om autoriserede psykologers eksisterende optegnelser.

8. Tilsyn- og klagesystem samt erstatning m.m.

Dansk Psykolog Forening ser positivt på at indgå i et veletableret tilsyn- og klagesystem, som præges af tydelighed og gennemsigtighed, og nedenfor følger foreningens bemærkninger i den forbindelse.

Behov for klare retningslinjer og faglige standarder

Dansk Psykolog Forening finder det meget vigtigt, at der etableres klare retningslinjer og faglige standarder, da det er afgørende for kvaliteten og troværdigheden af både tilsyn og klagesystemer inden for psykologfaget. Når der arbejdes med komplekse problemstillinger, hvor psykologer bidrager med vurderinger, der har vidtrækkende konsekvenser for enkeltpersoner og familier, er det essentielt, at psykologerne er bekendt med de præcise krav og forventninger til deres faglige praksis. Klare retningslinjer bidrager ikke kun til at styrke kvaliteten

og ensartetheden af psykologernes arbejde, men sikrer også, at psykologfaglige vurderinger kan tåle kritisk efterprøvning i tilsyns- og klagesystemer.

Dansk Psykolog Forening skal i den forbindelse også understrege, at der skal tages behørigt hensyn til de foreliggende vejledninger og retningslinjer uden for det sundhedsfaglige område, som omfatter psykologfagligt arbejde, herunder f.eks. relevante vejledninger fra Social- og Boligstyrelsen vedr. forældrekompetenceundersøgelser og tilknytningsundersøgelser.

Dansk Psykolog Forening har en lang tradition for at arbejde med udvikling af faglige standarder på en række områder inden for psykologfaget. Disse standarder er ikke alene nødvendige for at sikre en høj faglighed, men fungerer også som vejledende principper, der understøtter psykologernes professionalisme og sikrer, at de udfører deres arbejde med udgangspunkt i de bedst mulige metoder og etiske overvejelser. Dansk Psykolog Forening vil gerne indgå i dialog og samarbejde med relevante myndigheder og instanser for at bidrage til at udarbejde og implementere sådanne standarder.

Vigtigt med overensstemmelse mellem typen af psykolog, hvis virksomhed er under vurdering, og typen af psykolog, der fungerer som sagkyndig

Dansk Psykolog Forening finder desuden, at sagkyndige psykologer med ekspertise inden for relevante psykologfaglige områder, inddrages i vurderingen af konkrete tilsyns- og klagesager, før sagerne afgøres. Når det gælder vurderinger af komplekse og potentielt konfliktfyldte sager, er det altafgørende, at beslutninger træffes på et solidt og nuanceret, fagligt grundlag. Sagkyndige psykologers bidrag sikrer, at vurderingerne er baseret på opdateret viden, kontekstforståelse og evidensbaserede metoder, hvilket øger kvaliteten og retfærdigheden i afgørelserne.

Derudover reducerer inddragelsen af sagkyndige psykologer risikoen for fejl og uensartede afgørelser, idet de kan tilføre en dybere faglig indsigt, som ikke nødvendigvis er tilgængelig for øvrige beslutningstagere i nævn eller klageinstanser. Ved at sikre en grundig og kvalificeret sagkyndig vurdering forud for behandling af sager styrkes ikke kun afgørelsernes legitimitet, men også borgernes tillid til systemet som helhed.

Forslag til tekstnære rettelser

Dansk Psykolog Forening foreslår konkret, at der i afsnit 3.2 i lovbemærkningerne indsættes en sætning hvoraf det fremgår, at **der skal være overensstemmelse mellem typen af psykolog, hvis virksomhed er under vurdering, og typen af psykolog, der fungerer som sagkyndig.**

Sagssupervision bør anerkendes som en sundhedsfaglig ydelse

Det er Dansk Psykolog Forenings opfattelse, at supervision spiller en central rolle i både udvikling og kvalitets sikring af psykologfaglige sundhedsydelser. Det bør derfor fremgå af lovforslaget, at supervision, hvor en erfaren psykolog angiver konkrete handlemuligheder eller vurderinger ifm. konkrete forløb/klienter/sager for en mindre erfaren psykolog og/eller kvalitetssikrer fx behandlingsplanlægning eller skriftlige dokumenter, anerkendes som en sundhedsfaglig ydelse. Denne slags supervisorfunktioner bør kun varetages af psykologer med relevant psykologisk praksisuddannelse og bør underlægges samme krav, tilsyns- og klagemuligheder som øvrige sundhedsydelser.

Retssikkerhed er afgørende

Dansk Psykolog Forening ønsker desuden at understrege, at etableringen af klare retningslinjer og faglige standarder samt inddragelsen af sagkyndige eksperter ikke kun er et spørgsmål om faglighed, men også om retssikkerhed. Psykologernes arbejde har ofte vidtrækkende konsekvenser for enkeltpersoner, familier og samfundet, og det er derfor essentielt, at deres vurderinger bygger på en solid og gennemsigtig faglig praksis, der kan understøtte troværdigheden og legitimiteten af tilsyns- og klagesystemet.

Konkret bekymring for overgangen vedr. verserede tilsynsager

Dansk Psykolog Forening har en bekymring vedr. overgangen til den nye lovgivning pr. 1. januar 2026 og ophævelsen af Psykologloven, idet det skaber usikkerhed om håndteringen af de tilsynssager i Psykolognævnet, som på ikrafttrædelsestidspunktet endnu ikke er blevet afgjorte. Det er vurderingen, at der mangler lovhjemmel til at videreføre eller afslutte disse sager, og derfor kan der opstå et juridisk vakuum. Manglen på klare

regler for overgangsperioden kan føre til retssikkerhedsproblemer for psykologer, som risikerer at få deres sager efterladt uafklarede eller forsinket.

Af hensyn til retssikkerheden opfordrer Dansk Psykolog Forening derfor Indenrigs- og Sundhedsministeriet til at etablere en overgangsordning, som dels sikrer, at verserende sager afsluttes under de regler, der var gældende ved opstart, og som dels definerer klare procedurer for overførsel til det nye system uden at kompromitere parternes rettigheder. Det er vores opfattelse, at man uden en sådan ordning risikerer at svække de grundlæggende retssikkerhedsprincipper, hvilket kan få alvorlige konsekvenser for både psykologer og borgere samt tilliden til systemet.

Særligt om journalføring

Det fremgår af lovforslaget, at psykologer også vil skulle føre journal efter reglerne i autorisationsloven i samme omfang som andre autoriserede sundhedspersoner nævnt i bestemmelsen, som er en naturlig konsekvens af overflytningen til autorisationsloven, men at psykologers pligt til at føre patientjournaler over deres virksomhed i henhold til autorisationslovens § 21 alene omfatter journalføring af deres virksomhed fra 1. januar 2026 og frem. Det er Styrelsen for Patientsikkerhed, som fastsætter nærmere regler om journalføring, og Dansk Psykolog Forening tilbyder at være til rådighed ifm. hermed.

Reelt omsætningsbaseret gebyr for psykologer iht behandlingsstedsregisteret

Dansk Psykolog Forening bemærker, at indførelsen af et gebyr til behandlingsstedsregisteret rejser væsentlige spørgsmål om retfærdighed og proportionalitet i forhold til selvstændige psykologer, som adskiller sig markant fra mange andre faggrupper, der er omfattet af registret. Psykologer, der driver deres praksis som selvstændige, har ofte væsentligt lavere og mere uensartede indtægter sammenlignet med større behandlingssteder, hvilket gør et fast gebyr økonomisk uforholdsmæssigt byrdefuldt for de selvstændige, praktiserende psykologer.

Dansk Psykolog Forening kan i forlængelse heraf oplyse, at selvstændige psykologer ofte opererer som enkeltmandsvirksomheder, hvilket betyder, at de hverken har ansatte eller stordriftsfordele til at absorbere faste omkostninger som gebyrer. Mange psykologer arbejder desuden kun på deltid som selvstændige - fx ved siden af en ansættelse i det offentlige, hvor de i mindre omfang driver klinik ved siden af - hvor deres samlede omsætning og økonomiske råderum er væsentligt begrænset. Dette skaber en udfordring, når det årligt tilbagevendende gebyr ikke reelt tager højde for virksomhedens størrelse eller økonomiske kapacitet.

Dansk Psykolog Forening mener derfor, at en reelt omsætningsbaseret gebyrstruktur kan sikre en mere retfærdig og proportional tilgang, hvor den økonomiske belastning tilpasses virksomhedens faktiske indtægtsgrundlag. Dette vil tage højde for de store variationer i indtægtsniveauet blandt selvstændige psykologer og samtidig fastholde princippet om, at alle bidrager til driften af behandlingsstedsregisteret. Det er tillige Dansk Psykolog Forenings opfattelse, at princippet om proportionalitet er centralt for udformningen af gebyrsystemer. Omsætningsbaserede gebyrer sikrer, at den økonomiske byrde fordeles på en måde, der afspejler den faktiske kapacitet hos de enkelte aktører.

Behandlingsansvarsforsikring og selvstændige psykologer

Dansk Psykolog Forening har bemærket, at der foreligger krav om behandlingsansvarsforsikring for flere andre sundhedsfaglige områder, f.eks. læger og tandlæger. Det er for os uklart, om det kan forventes, at dette krav også vil komme til at omfatte psykologer.

Dansk Psykolog Forening skal i den forbindelse bemærke at indførelse eller udvidelse af lovpligtige krav om behandlingsansvarsforsikring kan have betydelige konsekvenser for selvstændige psykologer, særligt for dem med lavere omsætning eller deltidsarbejde. For selvstændige psykologer med lav omsætning eller deltidsarbejde kan krav om behandlingsansvarsforsikring udgøre en relativt stor økonomisk byrde. Forsikringspræmier fastsættes typisk på baggrund af risikoprofiler og omsætningsniveauer, men for mindre praksisser eller deltidsarbejdende psykologer kan selv lave præmier have en negativ indflydelse på deres økonomi.

Tilsyn med psykologers markedsføring af sundhedsydelser

Dansk Psykolog Forening noterer med tilfredshed, at tilsynet med psykologers markedsføring af sundhedsydelser fremover bliver ført af Styrelsen for Patientsikkerhed, sådan som det er tilfældet for markedsføringen af andre sundhedsydelser.

Vi finder tilsynet med psykologers markedsføring af sundhedsydelser vigtigt og ser frem til et effektivt tilsyn som følge af lovændringen.

9. Specialiseret efteruddannelse og specialpsykologer

Specialpsykologer

Dansk Psykolog Forening noterer med tilfredshed, at hjemmelgrundlaget for den eksisterende specialpsykologuddannelse i børne- og ungdomspsykiatri samt voksenpsykiatri, såvel som hjemmelen til at etablere yderligere videreuddannelser for psykologer, overføres til autorisationslovens kapitel om psykologer.

I den forbindelse finder vi det oplagt at overveje udvikling af nye specialpsykologuddannelser, eksempelvis inden for Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), neuropsykologi og almen klinisk psykologi. Her kan man med fordel bygge på de gode erfaringer med specialpsykologer i psykiatrien, hvor specialpsykologer løser vigtige opgaver såsom at udrede, diagnosticere, gå i vagt og behandle (med undtagelse af medicinsk behandling) og undervise. Dansk Psykolog Forening opfordrer til at bruge specialpsykologernes kompetencer i psykiatrien endnu mere og endnu bedre end i dag, herunder også i ledelsesfunktioner – og, som nævnt, overveje at udvikle nye specialpsykologuddannelser. Dansk Psykolog Forening bidrager gerne til dette arbejde og vil kunne trække på ikke bare erfaringerne med at udvikle de første specialpsykologuddannelser, men også foreningens mangeårige erfaringer med at udvikle og drive efteruddannelser på højspecialiserede niveau.

I forhold til det foreliggende lovforslag skal det dog bemærkes, at det ikke indeholder konkrete forslag til lovtekst vedrørende specialpsykologer. Vi anbefaler derfor, at der indskrives en tilsvarende lovhjemmel, som den, der eksisterer for eksempelvis speciallæger i autorisationslovens § 30 og § 81, hvilket vil betyde en tilsvarende titelbeskyttelse for specialpsykologer. Endvidere foreslås det, at betegnelsen specialpsykolog indsættes og konsekvensrettes gennemgående i lovforslaget, herunder bemærkningerne.

Dansk Psykolog Forening anbefaler desuden, at der oprettes en inspektorordning tilsvarende den for speciallægeuddannelsen.

Det er Dansk Psykolog Forenings opfattelse, at specialpsykologuddannelserne i børne- og ungdomspsykiatri og i voksenpsykiatri svarer i dybde og bredde til de tilsvarende speciallægeuddannelser, både mht. teoretiske kurser, klinik, kompetencevurderingsmetoder og kompetencemål, og opgavevaretagelse på specialniveau.

Forslag til tekstnære rettelser

I tillæg til ovenstående foreslås denne konkrete rettelse:

§ 70 g, stk 5: "... Indenrigs- og sundhedsministeren kan endvidere fastsætte regler om virksomhed der udøves af psykologer, der har gennemført en videreuddannelse, jf. stk. 4 eller § 16., **som f.eks. specialpsykologuddannelsen.**"

Alternativt at det tages med i lovbemærkningerne, at specialpsykologuddannelsen er væsentlig, og at den allerede i dag er en mulighed for offentlig videreuddannelse.

Specialistuddannelser – højt specialiseret videreuddannelse for psykologer

Den faglige specialisering er i det hele taget en naturlig del af det psykologiske fag og tradition, og psykologer specialiserer sig på samme måde som fx læger specialiserer sig inden for en række områder. Dansk Psykolog Forening har i mere end 30 år arbejdet med psykologernes efteruddannelse på højt specialiseret niveau og har solid erfaring med etablering af specialistuddannelser. Siden midten af 1990'erne har Dansk Psykolog Forening uddannet mere end 3600 specialister og 1900 supervisorere.

Specialistuddannelser er postgraduate uddannelser og bygger oven på den nuværende autorisationsuddannelse og giver psykologerne specialiseret viden og kompetencer inden for specifikke psykologiske specialer så som psykoterapi, gerontopsykologi, sundhedspsykologi og klinisk børne- og ungepsykologi. Specialistuddannelserne bidrager i høj grad til at give psykologerne faglig ekspertise og høj kvalitet i psykologernes arbejde.

Dansk Psykolog Forening er en stærk spiller på udvikling af uddannelser, og vi forventer, at Dansk Psykolog Forening spiller en central rolle i tilblivelsen af den nye praksisuddannelse og evt. kommende specialpsykologuddannelser.

10. Psykologer arbejder med patienter, klienter og borgere

Psykologstanden er, som nævnt, bred i sine arbejdsfelter og som følge heraf arbejder psykologer med patienter, klienter og borgere. Dansk Psykolog Forening bemærker i den forbindelse, at der gennemgående bliver brugt formuleringen "behandler/patient" i lovforslaget. Formuleringen "patient/behandler" opfatter vi som begrænsende, idet den ikke afspejler den brede praksis, hvor mange psykologer og deres arbejdsgivere/opgavestillere også arbejder med begreber som "klienter" eller "borgere".

Forslag til tekstnære rettelser

Vi vil derfor anbefale, at begrebet "patient" gennemgående ændres i lovforslaget til "patient, klient eller borger" alternativt "patienter, klienter eller borgere".

Vi foreslår følgende tilføjelse på næstsidste afsnit på side 18 (ændringsforslag med rødt):

"...at psykologer udøver mangeartede former for faglig virksomhed - og afhængig af den konkrete faglige virksomhed arbejder de med patienter, klienter eller borgere - hvoraf visse dele er sundhedsfaglig virksomhed..."

Vi foreslår desuden denne konkrete ændring på side 7, første afsnit (ændringsforslag med rødt):

"Det er også vigtigt, at man som patient ved, hvilke muligheder man har, når denne forventning undtagelsesvis ikke holder stik. I begge tilfælde er det afgørende, at reglerne på området er gennemskuelige for den enkelte patient. Konkret i forhold til nærværende lovforslag er det i tillæg til ovenstående vigtigt, at den enkelte patient, klienter eller borger ved, hvad der gælder, når de har kontakt til en psykolog i relation til psykologens faglige virke".

Behov for tydeliggørelse i indledningen

Dansk Psykolog Forening mener generelt, at det i indledningen til lovbemærkningerne, side 6-7, bør fremgå tydeligere, at lovforslaget også handler om at sikre psykologernes retssikkerhed, og at nogle psykologers arbejdsområder ligger uden for sundhedsvæsnets (men stadig er "sundhedsfaglig virksomhed"). Hensynet til sidstnævnte såvel som de implicerede borgers retssikkerhed bør også nævnes i indledningen.

11. Information og kommunikation om den nye autorisations- og tilsynsmodel

I lyset af at lovforslaget indeholder store forandringer for psykologers titler og klienters/patienters/borgers klageadgang og også på en række andre punkter berører psykologers rammer og klienters/patienters/borgers retsstilling, vurderer Dansk Psykolog Forening, at der vil være behov for en betydelig oplysnings- og kommunikationsindsats, som kan sikre, at både psykologer og befolkningen opdateres om de nybrud, lovændringerne medfører. Der bør heri være en særlig opmærksomhed på, at en autoriseret psykolog efter den 1. jan. 2026 ikke er det samme som en autoriseret psykolog den 31. jan 2025, hvilket af gode grunde vil kunne skabe forvirring.

Dansk Psykolog Forening anbefaler derfor, at der afsættes midler til at udbrede information og sikre kendskab til den nye ordning og følgerne heraf. Foreningen har viden om målgrupperne og stiller sig derfor gerne til rådighed for sparring om og kvalificering af myndighedernes oplysningsindsatser.

For psykologerne vil en smidig overgang til den nye autorisations- og tilsynsordning bl.a. kræve viden om de nye titler og tilsyns- og klagesystem, såvel som viden om de øvrige ændringer med betydning for psykologernes praksis. Herunder bør man sikre, at psykologerne får forståelse af krav, procedurer og faglige standarder. Klar information styrker ikke kun kvaliteten af psykologers arbejde, men også deres retssikkerhed i klage- og tilsynsforløb. Sådanne indsatser kunne fx være:

- Skriftligt informationsmateriale, (fx online) med letforståelige forklaringer af lovændringerne.
- Gratis webinarer, hvor ændringer gennemgås, og psykologerne får mulighed for at stille spørgsmål.
- Onlinekurser eller e-læringsmoduler, hvor psykologerne kan lære om lovændringerne i eget tempo.

17. februar 2025

For borgerne/patienterne/klienterne vil oplysninger om, hvad der knytter sig til hhv. autorisation og ”psykolog med praksisuddannelse (klinisk psykolog)” være væsentligt, ligesom det er vigtigt at udbrede kendskabet til, at alle psykologer for fremtiden er underlagt tilsyn og klageadgang for patienten/klienten/borgeren. Dansk Psykolog Forening finder det endvidere relevant, at borgerne oplyses om, hvordan ordet ”klinisk” i psykologernes sammenhæng skal opfattes i den bredeste forstand, fordi psykologerne kommer med en bred faglighed, der ikke udelukkende baseres på en konservativ forståelse af sundhed. Kommunikationsindsatser herom kunne fx tage form af diverse kampagner og kommunikationsindsatser på sociale medier, hjemmesider og andre kanaler.

Endelig bør man have blik for oplysning til de faggrupper og arbejdsgivere, som psykologerne ofte arbejder sammen med og for. Det kan fx være væsentligt at udbrede kendskabet til lovændringerne blandt det øvrige fagpersonale i sundhedsvæsenet, i kommunerne og blandt forsikringselskaber, som ofte er kontaktled mellem borgere/klienter/patienter og psykologer.

Forslag til tekstnære rettelser

Konkret foreslår Dansk Psykolog Forening, at behovet for og vigtigheden af en kommunikations- og oplysningsindsats fremhæves i lovbemærkningerne til lovforslaget, fx under afsnit 3.2 på s. 20 (umiddelbart efter afsnittet om behovet for en overgangsordning). Behovet kunne eksempelvis opsamles med følgende sætning:

”Indenrigs- og Sundhedsministeriet vurderer, at der i overgangsperioden mellem de to ordninger vil være behov for at afsætte midler til informations- og oplysningsindsatser, der kan sikre psykologernes såvel som den brede befolknings kendskab til den nye ordnings indhold og følger”.

Med venlig hilsen

Dea Seidenfaden

Forperson

Stockholmegade 27, 2100 København Ø

Web: www.dp.dk